

ЗАЙМАЙТЕСЯ ДИТЯЧОЮ ОПЕРОЮ, – І У ВАС ВИЙДЕ!

У статті йдеться про роботу дитячого музично-драматичного театру «Гармонія» та його керівника Олени Іванівни Младзієвської.

Театральна сцена. Відкриті лаштунки. На підмостках у світлі софітів дівчатка та хлопчики в чудових яскравих костюмах легко рухаються, співають і танцюють. А потім обов'язково лунають аплодисменти захоплених глядачів... Кожна дитина хоча б раз у житті уявляла себе артистом, героєм чудової казки з чарівними перетвореннями, і щоб ось так, на великій сцені та ще у супроводі оркестру. А між тим, ми дійсно присутні на виставі Зразкового дитячого музично-драматичного театру «Гармонія», де й оперна трупа, й оркестр – справжні! Юні артисти грають оперу «Королівський бутерброд», у котрій Король і Королева сваряться із-за їжі, а Корова мріє про оперну сцену...

Дитячий музично-драматичний театр «Гармонія» вже більше десяти років існує в місті Херсоні на базі музичної школи №1. Він був створений у 2002 році талановитою, енергійною, творчою людиною, викладачем-методистом вищої категорії Оленою Младзієвською. Тепер цей колектив відомий не тільки в області, але і за її межами.

Дитяча опера – надзвичайно цікавий, але разом із тим серйозний для юного віку жанр мистецтва. Музичний театр завжди приваблює дітей та дорослих можливістю створити разом іншу реальність, набути інший, відмінний від власного, досвід життя, заглибитись у творчий пошук своєї індивідуальної манери виконання в атмосфері роботи колективу. Спів, танець, пластика, гра на музичному інструменті, акторська майстерність, художнє слово, виготовлення декорацій та костюмів – усі ці форми творчої діяльності можуть захопити кожна сама по собі й нібито відкрити ключем душу дитини до світу мистецтва, виявити та розвинути її природні здібності. Але створення спектаклю, у якому всі частини органічно об'єднані, надання гармонії всім розрізненим частинам музично-драматичної дії потребує від усіх учасників співпраці, уміння спілкуватися, творити в колективі, вислуховувати та розуміти іншу думку, з повагою ставитися до особистості. Музичний театр висуває високі вимоги до якості виконання всіх творчих завдань, поступово виховує (формує) звичку до бездоганності в будь-якій роботі. «Театральне мистецтво володіє безмежними можливостями впливу на душу дитини, – справедливо вважає керівник колективу «Гармонія» Олена Младзієвська, – саме через гру дитина пізнає світ і визначає своє місце в ньому».

З урахуванням багатовекторної діяльності музично-драматичного театру Оленою Младзієвською була розроблена унікальна авторська програма. У переліку предметів – основи

* © Матлашевська О. М.

ТВОРЧИЙ ПОРТРЕТ

акторської майстерності, основи сценічної мови, основи сценічного руху, ритміка і танець, сольфеджіо, предмет за вибором.

Але алхімічна реакція, диво народження художнього образу завжди відбувається в процесі творчого спілкування учнів та викладачів. Театр, як сонце, притягує у своє поле душі-планети, надає кожній власну творчу орбіту, – і народжується музика сфер.

Музично-драматичний театр «Гармонія» має свою передісторію. Спочатку це була музична студія при Обласному будинку вчителя. У 1980 році народилася ідея створення дитячого музичного клубу «Світ чарівливих звуків», де студійці мали змогу спілкуватися в невимушеній обстановці, за чашкою чаю. Тематика засідань – саме так називалися зустрічі в клубі – була найрізноманітнішою – це і знайомство з творчістю композиторів, і вивчення тембрів музичних інструментів, жанрів музики. Тут діти обігравали програму до академічного концерту або конкурсу, брали участь у грі КВК. Тут можливо було не тільки виконати п'єсу «Клоуни», але й придумати танець на цю музику, а також послухати «істівну» музику композитора Вольфганга Амадея Моцарта (мається на увазі його жартівлива п'єса «Бутерброд»). У засіданнях клубу «Світ чарівливих звуків» брали участь не тільки студійці, але й учні інших шкіл м. Херсона, зокрема Херсонської гімназії № 20, один із класів котрої, завдяки ентузіазму класного керівника Валентини Саннікової, протягом десяти років був постійним учасником клубу. Ось для такої широкої аудиторії силами музичної студії був поставлений ляльковий спектакль «Петрик і Вовк» на основі симфонічної казки Сергія Прокоф'єва. Олена Іванівна Младзієвська згадує: «Усе було продумано до дрібниць. Музику виконували студенти музичного училища. На столиках перед дітьми лежали картки із зображенням героїв казки та музичних інструментів, що відповідають їм. Додому діти отримали завдання намалювати, вишити або якимось інакше виготовити той чи інший музичний інструмент. І ось на друге засідання клубу всі діти принесли малюнки, а Юра Спірін – цілий струнний квартет: скрипку, альт, віолончель та контрабас, – випиляні з фанери за допомогою батька. Зараз Юрій Спірін – кандидат медичних наук, завідувач кафедри судинної хірургії при Херсонській обласній лікарні, а його «струнна група» зберігається в мене вдома як дорога серцю пам'ять».

З особливою теплотою Олена Младзієвська згадує Валентину Штефан-Олексюк, яка підтримала ідею створення музичного клубу і завжди допомагала утримувати зв'язок студійців із громадськістю міста. Плідною була співпраця зі Зразковим танцювальним ансамблем «Барвінок», керівник котрого, Жанна Хотимченко, завжди відгукувалася на ідеї спільної творчості.

У 1999 році Олена Младзієвська запропонувала створення на базі Дитячої музичної школи № 1 міста Херсона музично-театрального класу. Адміністрація школи на чолі з директором

ТВОРЧИЙ ПОРТРЕТ

Володимиром Коваленком та завідувачем з навчально-виховної роботи Неллі Левченко, схвалила цю ідею, що згодом почала реалізовуватися. Крок за кроком за законом тяжіння приходили в колектив викладачі-ентузіасти: концертмейстер Мілада Степура, хореограф Галина Тарабарова, викладач по класу вокалу, випускниця музично-драматичного театру «Гармонія» Таміла Дюжева, пізніше приєдналися акомпаніатори: Лариса Чесакова (скрипка), Лілія Степанова (віолончель), концертмейстер Світлана Беляєва, художники по костюмам та декораціям Тетяна Манжосова і Світлана Бондаренко, хореограф Олена Шкоденко. На новий рівень творчості, на превелике щастя для юних артистів та шанувальників їхнього таланту, колектив театру вийшов завдяки співпраці з камерним оркестром «Гілея» Херсонської обласної філармонії під керівництвом Владислава Белявського.

Цікавим й різноплановим є репертуар «Гармонії» і нині. Молодші вихованці (перший та другий роки навчання) готують до показу музичні казки й мюзикли. Старша група бере участь у постановках оперних спектаклів. Особливо полюбилися глядачам «Королівський бутерброд» композитора Георгія Портнова і «Лелія» за однойменною казкою Лесі Українки на музику Євгена Карпенка.

Несподіваною й сміливою стала ідея спектаклю «Попелюшка». Історію, так добре знайому всім дітям, юні артисти розповіли лише за допомогою рухів та танців! Без жодного слова! Ритмопластичний спектакль – так назвали автори цю роботу. Музичною основою стали фортепіанні мініатюри Самуїла Майкапара. Цей композитор відомий як автор збірки дитячих п'єс для фортепіано «Бірюльки», проте мало хто знає, що він народився більше ста років тому саме в місті Херсоні. П'єси «Вальс», «Сирітка», «Педальні прелюдії» немов набули іншого життя – побудовані відповідно до сюжетної канви однієї з найвідоміших та найулюбленіших казок Шарля Перро, вони перетворилися на діалог Попелюшки та Феї, суперечки старших сестер, сцени балу, хвилюючий епізод пошуку зниклої незнайомки. Виразність пластичної гри акторів, висока якість постановки танців зробили спектакль яскравим та видовищним. Глядачі мали змогу насолодитись і красою музики С. Майкапара у виконанні камерного оркестру «Гілея» під орудою Владислава Белявського, котрий також аранжував усю музику до спектаклю.

Стрімка ріка життя музично-драматичного театру наповнена численними великими та малими справами. Виступи на міських святах, концерти в дитячих садках і загальноосвітніх школах, на семінарах і конференціях. Завдяки підтримці голови Управління культури Херсонської міської ради Лариси Косенко та головного спеціаліста Марини Друзякіної вихованці театру отримали можливість виступати на всіх театральних підмостках міста: в обласному театрі ляльок, у концертних залах музичного училища, училища культури, на малій сцені драматичного

ТВОРЧИЙ ПОРТРЕТ

театру. За роки існування в театру з'явилося багато прихильників як серед дітей, так і серед дорослих. Марина Друзякіна, яка мала змогу протягом багатьох років спостерігати за розвитком театру, високо оцінює його роботу: «Це унікальний колектив! Таких більше немає. Усі завдання тут вирішуються на професійному, а не самодіяльному, любительському рівні. Костюми – найкращі, виготовлені за ескізами художників з урахуванням кольорової гами спектаклю спільними зусиллями батьків, дітей та педагогів. Декорації (а зараз це дуже дорога справа) – дотепно придумані трансформери, які працюють обома сторонами та легко переміщуються у просторі сцени. Олена Младзієвська завжди вміє розіграти дітей, захопити їх найнеймовірнішим завданням. Напевно всім глядачам опери «Королівський бутерброд» запам'ятався і припав до душі, полюбився Пес, вірний слуга Короля, якій не співає, а тільки гавкає. Але він робить це так самозабутньо і радісно, що підкорює серця всіх! Звичайні учні музичної школи з юного віку пробують себе в ролі оперних співаків і досягають високих результатів. Хотілося б, щоб таких колективів було більше! Не варто боятися!»

Високий рівень виконавської майстерності музично-драматичного театру «Гармонія» робить його незмінним фаворитом на всіх театральних фестивалях і конкурсах не тільки міського, обласного, але й міжнародного значення. Перша перемога – диплом лауреата I ступеня на міському конкурсі «Театральна весна» у 2010 році. У цьому ж році на Відкритому Міжнародному фестивалі молодіжних і дитячих театрів «Південні маски» у м. Миколаєві колектив отримав диплом лауреата у номінації «Краща музична вистава». Участь у Міжнародному фестивалі-конкурсі дитячої та юнацької творчості «Данко» (2013 рік, м. Одеса) та VI Міжнародному фестивалі-конкурсі «Осінні зірки» (2013 рік, м. Ялта) також принесла перемогу – дипломи лауреата II ступеня. У 2015 році на обласному конкурсі дитячих та юнацьких театральних колективів «Мельпоменочка» за постановку опери «Королівський бутерброд» музично-театральний театр «Гармонія» був удостоєний вищої нагороди – Гран-прі.

Мудрість керівника театру полягає в стремлінні розвивати своїх підопічних у різних напрямках творчості. На високому творчому та професійному рівні ведеться і хореографічна, і вокальна робота, і заняття зі сценічної майстерності. Тому «гармоніївці» перемагають не лише в театральних, але й у багатьох інших конкурсах. Так, на конкурсі дитячого малюнка «Листівка улюбленого театру», котрий регулярно проводить обласний театр ляльок, тричі ставала лауреатом I ступеня Анастасія Бондаренко. Неодноразово на регіональному конкурсі вокально-хорових колективів «Золоті голоси» в місті Миколаєві вокальний ансамбль «Натхнення» під керівництвом Таміли Дюжевої отримував призові дипломи. Вихованці театру перема-

ТВОРЧИЙ ПОРТРЕТ

гають у номінаціях читців, беруть участь у численних інструментальних конкурсах, зокрема в конкурсі ім. Самуїла Майкапара, на котрому діти виконують його твори. Цей конкурс організовано за ініціативи Олени Младзієвської.

Журі багатьох конкурсів незмінно визнає вміння юних артистів гармонійно входити в образ того чи іншого героя, поєднувати пластику танцю зі співом. За високий художній рівень та виконавську майстерність, за вагомий внесок у розвиток української національної культури дитячому музично-драматичному театру «Гармонія» у 2011 році присвоєно звання «Зразковий»!

Загляньмо на хвилиночку на урок у молодшій групі, який проводить Світлана Беляєва. Тут займаються діти віком від 6 до 9 років. Звичайнісінькі розспівування та вокальні вправи перетворюються на пластичні етюди. Діти малюють уявним пензликом уявні квіти або передають химерну гру морських хвиль. А ось вони фантазують, уявляють себе замкнутими в тісній кімнаті, з якої треба знайти вихід, – тепер і очима, і рухами рук, і напруженістю інтонації треба передати схвильованість і страх. Нова вправа – із зернятка повільно виростає квітка, направляючи ніжні пелюстки до сонця, – рухи стають плавними, пластичними... Одне за одним змінюються творчі завдання, але увага дітей не слабшає протягом усього уроку. Треба бачити ці осмислені очі, що світяться інтересом, щоб зрозуміти, що ці діти зайняті дуже важливою в їхньому житті справою – грою, колективною творчістю!

Поєднання руху та вокальних вправ є основою системи творчого розвитку в дитячому оперному театрі. Ця система спочатку була розроблена театральним режисером, видатним театральним викладачем, засновником першого в світі музичного театру для дітей Наталією Сац. Система вокально-дієвої імпровізації, яку використовує у своїй роботі Світлана Беляєва, дозволяє дитині з перших кроків навчання відчувати себе впевнено, а потім на сцені органічно рухатись та співати одночасно, яскраво відтворювати художній образ, перетворити костюмований концерт на справжнє драматичне видовище.

«Наші діти – «трудяжки», – так ласкаво і тепло Олена Младзієвська називає своїх підопічних, – вони вчать чути і слухати музику, співати в ансамблі та соло, у них виробляється правильне дихання, добра дикція; вони намагаються передати думки та почуття персонажа, якого виконують не тільки виразним співом, танцем, але й сценічною подією. А це дає поштовх для розвитку думки, творчості, фантазії». Вихованці театру приучені до бездоганного виконання творчих завдань, будь-то танець, арія або постановка мізансцени. Вони інтелігентні, виховані, вони полюбили колективну співтворчість. Погодьмося, не всі вони стануть професійними музикантами. Проте ж розвинутий художній смак, відчуття гармонії не тільки в справах, але й у відносинах – те, що прийнято

ТВОРЧИЙ ПОРТРЕТ

називати огрануванням душі, – як це важливо! Щоб сонце відбивалося в гранях, потрібно, щоб ці грані були!

Випускник музично-драматичного театру «Гармонія» Володимир Мішуков (тепер студент Херсонського училища культури, а в майбутньому організатор видовищно-театральних заходів, котрий, до речі, й досі з театром не простився, продовжує репетирувати та виступати у спектаклях), розмірковує: «Головне, чому навчив мене театр – це робота в команді, а також те, що ніколи не треба здаватись. Цьому навчила мене Олена Іванівна, яка завжди домагається мети, чи то потрібно «відвоювати» зал для заняття, або так репетирувати, щоб обов'язково досягти успіху». Батьки Володимира Мішукова згадують: «Спочатку ми придивлялися до сина, ставлячи питання: чи зацікавили дитину заняття, чи легко йому впоратися із творчими завданнями, як він поводить себе з дітьми, з викладачами, який у нього настрій після уроків? Театр дав нам широкий спектр для виявлення талантів дитини. Ми «знайшлися» тут. На цьому – закорилися. Потім пішли знайденою дорогою далі».

Прагнення успіху допомогло колишній учениці музично-драматичного театру «Гармонія» Світлані Тарабаровій закінчити Київську естрадно-циркову академію за фахом естрадний спів, перемогти в телепроекті «Фабрика зірок – 2». У мюзиклі «Аліса в стране чудес» режисера Максима Паперника Світлана Тарабарова блискуче виконала головну роль. Зараз працює над сольною кар'єрою, самостійно себе продюсує, пише вірші та музику. Мріє надрукувати збірку фортепіанних п'єс для I–III класів та відкрити власну музичну школу! «Театр навчив мене бути в колективі, а головне, він навчив мене радіти і сумувати, сміятися і плакати з глядачами, тобто він навчив мене відчувати. Крім того, театр допоміг мені вибрати професію», – вважає Світлана.

На питання: «У чому полягає секрет успіху театру «Гармонія»?» – Інна Богданова, режисер, керівник дитячого колективу «Соняшник» Таврійського ліцею мистецтв міста Херсона, згадує про першу зустріч з цим колективом, відповідає: «Знайомство з театром сталося на одному з театральних фестивалів і було схоже на яскравий спалах, причому здивував не стільки спектакль, показаний театром, скільки сам колектив. Уявіть: літо, спека, безжальне сонце, а діти (в основному молодшого та середнього віку), їхні батьки та педагоги, захоплені спільним завданням, дуже злагоджено і позитивно «проживали» разом будь-яку справу – репетицію, обід або підготовку до спектаклю. З цієї першої зустрічі «гармоніївці» запам'яталися як єдиний, добре настроєний організм, як колектив з дуже потужною доцентровою силою, з напрацьованими традиціями, з любов'ю до спільної праці. Будь-який режисер театру знає, наскільки важливо, щоб у колективі народилася взаємодовіра. Адже тільки спільними

ТВОРЧИЙ ПОРТРЕТ

зусиллями в театрі можна створити цікаву художню роботу.

Олена Младзієвська будує відносини всередині колективу, уміло долаючи підводні камені нерозуміння, холодної відстороненості. Це дозволяє їй театру неухильно розвиватися. З досвідом роботи кожен режисер дитячого театру приходять до висновку, що його основне завдання – виховання дитини. Адже робота тільки на результат швидше нашкодить, ніж принесе користь. Олена чудово розуміє, що немає нічого дорожчого за здоров'я тіла і душі дитини. До того, як навчити техніці, вона налаштовує душу – найважливіший у світі інструмент. У сформованій ситуації величезного потоку інформації нашим дітям складно отримати емоційний вдих від гір, Дніпра, широкого степу. І тільки якщо педагог ненав'язливо створює атмосферу чудес, атмосферу, у якій дитина непомітно для себе вбирає красиве, нове, естетично значуще, включається в процес пошуку, – тільки тоді формується довіра дитини до дорослого, і вчитель може влюбити в те, що любить сам – в театр, в музику, в життя. Це – мистецтво! Без цього дитячий театр просто не може існувати. Побувайте на репетиціях і виставах театру «Гармонія» – і ви неодмінно відчуєте це чисте повітря творчої радості, традиції як художньої цінності, і, може бути, ви станете щасливішими та багатшими.

Художній керівник Зразкового музично-драматичного театру «Гармонія» Олена Младзієвська належить до тих творчих натур, для котрих служіння справі природним, як дихання. Стиль її роботи – м'яка вимогливість, де обидва слова є ключовими: незмінно вимогливо, прискіпливо, ретельно, з незмінно м'яким, поважним ставленням до дитини..., але обов'язково домогтись потрібного результату, тому що, за словами Олени Іванівни, у музичному театрі, як і в мистецтві взагалі, дрібниць не існує.

Багато сил і енергії потребує об'єднання всіх творчих груп театру в єдиний колектив. На питання, що є найважчим у роботі режисера, вона відповідає: «Створити спектакль, у якому всі елементи органічно об'єднані, тобто створити з розрізнених частин *гармонію*».

Олена Младзієвська розуміє, що все, чим займаються її діти: концерти і конкурси, спектаклі і репетиції, робота над мізансценами, розучування п'єс та ще безліч справ – усе це – школа життя, стартова площадка, яка вчить робити внутрішнє зусилля. Хтось із мудрих сказав: «Доброчесність починається тоді, коли є внутрішнє зусилля».

На семінарах, майстер-класах, відкритих уроках Олена завжди повторює: «Почніть займатися дитячою оперою, – і у вас це вийде!» Людина-сонце, Майстер Натхнення, Олена Младзієвська об'єднує навколо себе дітей і дорослих, батьків і викладачів, щоб спільними зусиллями творити музичний театр, – і у неї це завжди виходить!